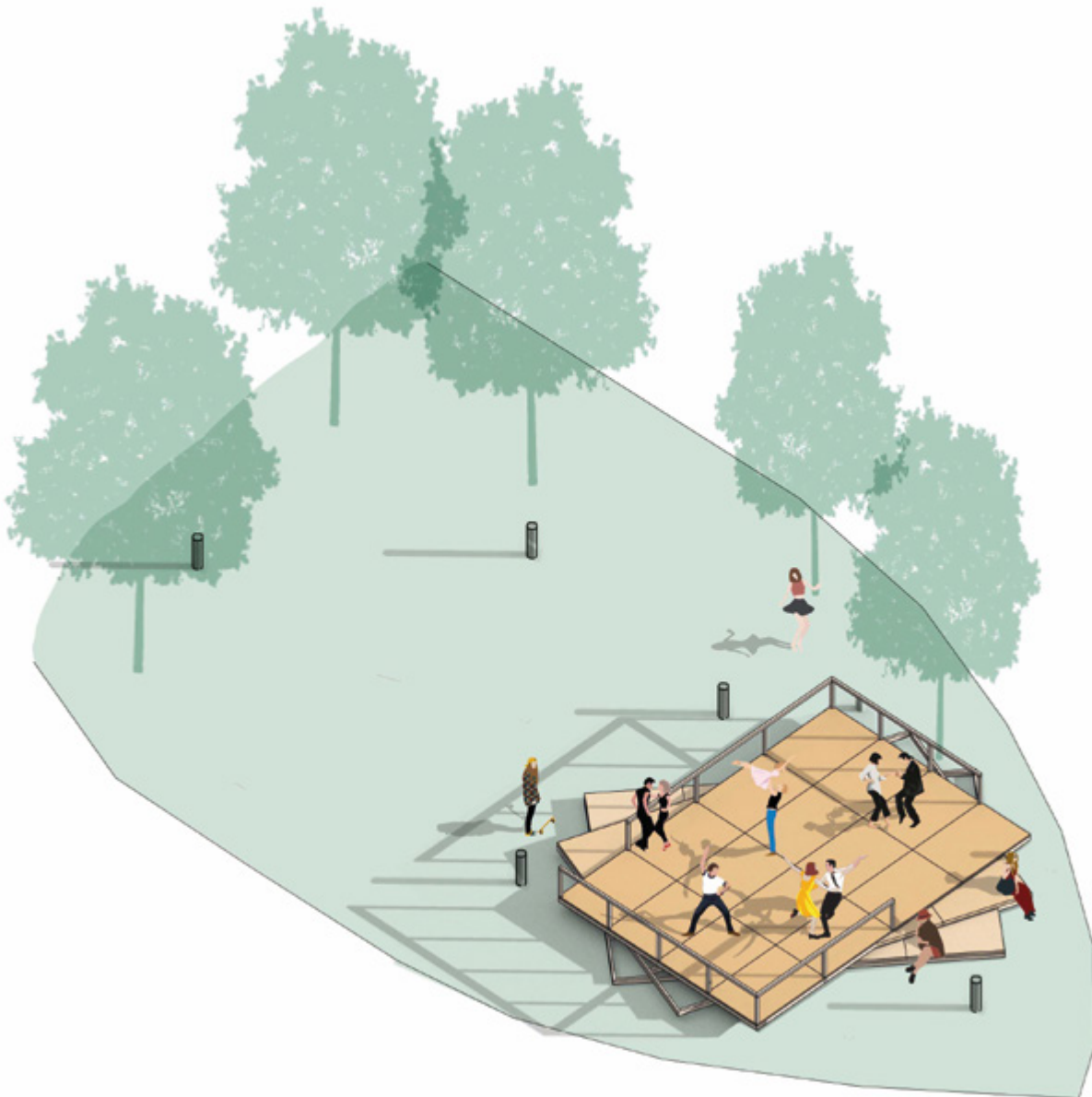

A hűsített Bécs

KLÍMA, KÖRNYEZET ÉS EMBER:
A PULZÁLÓ FEJLŐDÉS

Szerző: FALUDI JULIANNA | Illusztráció: HERUNDSALLI

A klímaváltozás felelősei az ipar és az urbanizáció: a városok a globális energiafogyasztás kétharmadát teszik ki. Közel tízezer város vállalta, hogy 2050-ig nullára csökkenti a szén-dioxid-kibocsátását. Bécs Smart City stratégiájának célja 2050-re az egy főre jutó szén-dioxid-kibocsátást 80 százalékkal csökkenteni, az egy főre jutó energiafogyasztást pedig a felére. A tervek szerint a közlekedés zéró karbonlábnyomot hagy 2050-re. Míg a korábbi évtizedekben a Kulturális Város címért versengtek a metropoliszok, Bécsben a kulturális élet és a fenntarthatóság mellett a szociális városfejlesztés is kiemelt szerepet kapott.

A 1930-as évek náci vezetését leszámítva szociáldemokrata várostervezési hagyománnyal összhangban kiemelték a bérlakás-programok, az olcsó és gyors tömegközlekedés, az elérhető egészségügyi, oktatási és szociális ellátás, a jó minőségű ivóvíz és nem utolsósorban a lakosság bevonása. A Smart City keretstratégiának és a 2025-os városfejlesztési tervnek megfelelően Bécs sokrétű zöldítési folyamaton megy keresztül: a homlokzatok kötelező zöldnövényzettel való befuttatása, egyes buszmegállók, parkolóhelyek lugasokká alakítása, páraparkok, zuhanyzók elhelyezése, forgalomcsillapítás, a gyalogos és biciklis közlekedés kiszélesítése. A város felét borító zöldfelületet tovább bővítik a kijelölt zónákban, a meglévő és a tervbe vett parkokban. A forgalomcsillapítás a városi, ún. találkozási zónákban a sebességet 20 km/óra korlátozta. A legutolsó felmérés szerint a lakosok több mint 70 százaléka tömegközlekedést használ, és tízből kilencen nem tartják fontosnak az autót. Idén három kerületben hoztak létre klímavédelmi zónát, melyek a városról való közvetlen párbeszédre alkalmas kezdeményezések.

A lakók bevonása kulcskérdés, mivel *ökológiai standardokat kizárólag társadalmi eszközökkel lehet meghonosítani* – állítja Thomas Madreiter, Bécs várostervezési igazgatója. Szerinte a fenntarthatóság nem elsősorban pénzügyi, hanem szemléletbeli kérdés. Bevett gyakorlat a művészeti kezdeményezéseken keresztüli kommunikáció, a városi térhasználatról való együttgondolkodás. A „Kreative Räume” ügynökség beazonosítja és kreatívan aktiválja az átmeneti városi pontokat, szinte utcáról utcára. A „Tracing Spaces” csoport a Nordwestbahnhof városrészben szervez művészeti akciókat, projekteket, kiállításokat a mobilitás, városkutatás, turizmus és migráció témájában.

A Westbahnhof környékén, az egyik legforgalmasabb úton, a Gürtelen medencét építettek, amiben bárki, a járvány miatti szigorúbb szabályok betartásával, megmártózhatott (tervezői Lili Lička [BOKU Vienna] és Hannes Gröblacher). A téren a közlekedési vállalat, a Wiener Linien nem először állított fel egy ún. laboratórium-buszt installációként. A buszban a „Tér kell nekem!” (*Ich Brauche Platz*) címen a városi közösségi terekről folytak műhelyek, éjszakánként pedig szállóvendégek vehették birtokukba. A Gürtelfrische az egyik legforgalmasabb, a 7. és a 15. kerületet összekötő kereszteződésben, a Felberstrasse és a Stollgasse között állta el a forgalmat, mégsem csak ezért volt téma. „Az emberekhez hoztuk a köztér problémáját – állítja Madreiter, hiszen – a kommunikációs tervet mindig az adott helyre kell szabni”. A rekreációs térként funkcionáló Gürtelfrische felolvasó- és zenés esteket kínált, illetve a biciklivel érkezők

kerékpárját műszakilag ingyen megvizsgálták. A szervező a KÖR – Art in Public Space Vienna volt.

Bécs lakossága az elmúlt harminc évben egy nagyvárosra valóval, négyszázezer fővel bővült, mind a migrációs folyamatoknak, mind a város vonzerejének köszönhetően – életminőség és fenntarthatóság tekintetében a világ és Európa városait értékelő rangsorok élén szerepel. Cél, hogy 2025-ig 120 000 lakás álljon rendelkezésre, ami egyrészt a funkciót-vesztett épületek elvesztése, másrészt a népességnövekedés, illetve a változó igények miatt szükséges. Bécs bevált receptje a sokszintes, épület-komplexum, javarészt önkormányzati lakásokkal. Az új ingatlanok fele, 55%-a, zöldmezős beruházás, a fennmaradó másik fele a meglévő házak fejlesztésével, korszerűsítésével valósul meg. A „minden közel van”, azaz a rövid távolságokat több városközpont kiépítésével tartják fent. Az ötvenes, hatvanas, hetvenes évek házainak energiahatékony és funkcionális korszerűsítésére külön akcióterv, a Gründerzeit keretében kerül sor.

A városfejlesztés törekvése a népsűrűség növelése, főleg a volt ipari belsőnegyedekben. A cél a pezsgő városi élet és a diverzitás fenntartása, a gettósodás, a szuburbanizáció, a kilapított térformák – a kocka bevásárlóközpontok és az autós életmód visszaszorítása.

A belváros organikus körüli hangulatát az egykori Északi pályaudvar, a Praterstern bontja meg. Éles cezúraként épült ki a Bauhaus hagyományokat a skandináv építészettel és kortárs lakóparkkal ötvöző NBH Nordbahnhof negyed. Közép-Európa legnagyobb beruházásaként a 20 000 embert befogadó megfizethető lakhatás, virágzó üzletek és irodaházak kombinációjaként kompakt városrész van kiépülőben. A negyed közepén kialakított Rudolf-Bednar park egyesíti a különböző funkciójú épületeket, a kerttervezés a diverzitást és a funkcionalitást ötvözi.

A külváros legnagyobb beruházása a 2018-ban Városfejlesztés kategóriában díjnyertes Aspern Seestadt projekt. A negyed a tervek szerint 2028-ra 20 000 főt fogad majd be 240 hektáron. Újonnan épített metró kapcsolja a fővároshoz, a negyed minden pontját kerékpárút köti össze. A bevásárlás, a napi ügyek intézéséhez nincs szükség gépkocsira, az elektromos cargo-biciklik egyszerűen bérelhetők, az autós közlekedést az összes közlekedési forma csupán húsz százaléka kalibrálja. Oktatási campus és tudományos kutatóközpont egészíti ki a kereskedelmi és közösségi funkciókat a negyedben. Az iskola elnyúló, a kiterjedt parkot átszelő épülete teraszos kialakítású, az osztálytermek elé tervezett balkonok, a tetőtér, a belső udvarok, a növények szinte láthatatlan átmenetet képeznek a kültér és a beltér között. A Querkraft által tervezett 213 lakásos fa épület-komplexum az egyik legmagasabb és legkiterjedtebb jelenleg a világon. Lebegő hidak és faborítású átjárók, belső udvarok kötik össze az egyes házakat organikus és egyszerre tűpontos geometria mentén. A kortárs negyedek távolabbra esnek egymástól és markánsan eltérnek az általánosan ismert, a Ringgel ölelt Bécstől, de hamarosan a város új pulzáló központjaivá fejlődnek. Ezt a pulzálást, a klíma, a környezet és az ember háromszögébe oltott fejlődést tapasztalja Bécs-szerte a látogató.